

mindst mulige Rum, altsammen koloreret paa den smagfuldste Maade. Den irske Skole kjender ikke Prydelser af Blade, Løvværk, Blomster, Agern o. a. d., men bruger tit groteske Fantasi-dyr, hvis spidse Tunger eller lange Haler danne Begyndelsen af de vidunderlig forgrenede Linjer.

Det er naturligt, at denne særegne irske Smag overførtes til Jona af Columba og vedligeholdtes dér af hans Disciple, der førte et strengt afholdende Munkeliv og især syselsatte sig med Afskrivning og Dekorrning af Haandskrifter. Der kan vel næppe nu paavises Mindestene fra den Tid, men fra det 8de og 9de Aarhundrede findes der flere Mindestene med Korset indridset paa Stenen og alle fire Ender udførte i Smirkler og Snoninger. De i det 12te Aarhundrede indvandrende Benediktinere fulgte det givne Spor, og fra deres Tid skrive sig de højst smagfuldt og kunstfærdigt udhuggede Mindestene, hvorpaa Jona er saa rig. Man kan paa mange af disse finde Mønstre aldeles tilsvarende til dem, der findes i Manuskripter fra hin Tid, og det er heller ikke underligt, da Benediktinerne i Følge deres Regel ikke alene gave sig af med deres klosterlige Gjærning, hvortil Afskrivning af Haandskrifter hørte, men ogsaa lærte og udførte forskjellige Haandværk, som Smedning, Tømring, Stenhuggeri. Uden Tvivl ere derfor de fleste af Jonas Mindestene udførte i selve Klostret af Munkene, hvoraf det da igjen ligefrem fulgte, at Stenene over Klosters Prierer udmærke sig fremfor alle andre ved deres rige og overdaadige Dekoration. Alene den i fire Felter delte 9 Fod høje Mindesten over fire Prierer maa have krævet flere Mænds Arbejde i mange Aar. — Mest fremtrædende ere dog de faa Levninger af mangfoldige storartede Kors eller kristelige Mindestene, hvoraf Ænen i sin Tid vrimlede.

Saaledes findes i St. Orans Kapel Levningerne af Mackinnons Kors, paa hvis ene Side findes en velbevaret Afbildning af et Skib, netop af den Form, som vi kjende fra Afbildninger af vore nordiske Forfædres Skibe paa deres Tog til England i det niende og tiende Aarhundrede. — St. Martinskorset foran Katedralen er fuldstændig bevaret; det er 14 Fod højt, udhugget af én Basaltblok og hvilende paa en tre Fod høj Granitfod. Det er prydet med mange mystiske Figurer og Slyngninger. Fra en noget senere Periode end dette er Macleans Kors mellem Nonneklostret og Katedralen. Det er en 11 Fod høj Monolith af en Slags haard Glimmerskifer, der har trodset Aarhundreders Vind og Vejr og Menneskenes Raahed; selv de allerfineste Slyngninger fremtræde endnu i deres hele Renhed og Skarphed. Sagnet siger, at den døende Columba paa sin sidste Vandring hvilede ved Foden af den Høj, hvorpaa Korset senere oprejstes, for endnu en Gang at kaste et vemodigt Blik ud over Jona og de tilliggende Øer.

Med en lignende vemodig Følelse forlader enhver rejssende den lille, minderige Ø, dog ingen maaske mere end den danske, der besøger den. Saa mange Minder om hans Fædrelands svundne Storhed og Vælde ere vaagnede i ham, men dog ogsaa Følelsen af, at selv den paa Verdenshavet ubetydeligste Prik kan — uagtet sin Afmagt i det politiske Raad og paa Valpladsen — hævde sin Værdighed og Anseelse paa Aandens Omraade, naar Kristendommens høje Kultur og Videnskab og Kunst holdes i Ære. Maatte denne Følelse være bleven levende i os alle ved at have færdes i Tanken paa Tumlepladsen for vore Forfædres mægtige Bedrifter, da havde denne lille Skildring naaet sin Hensigt.

Mindre Meddelelser.

Danske Opmaalingsarbejder 1878. Efter Opfordring er der godhedsfuldt meddelt Tidsskriftet følgende officielle Oplysninger:

Generalstabens topografiske Afdeling har fortsat Placeringsarbejderne i det nordøstlige Jylland og udført et Præcisionsnivellement fra Hobro til Aalborg. Detailopmaalinge ere foretagne i Egnen omkring Viborg og Randers med en Styrke af 8 Officerer og 41 Underofficerer. Af Generalstabens kobberstukne Kaart og Atlasblade ere Herning, Husby, Nørre Felling, Ringkjøbing og Ørre i 1:40,000, samt Generalkaartet over Fyen i 1:160,000 udgivne i Handelen. Desuden er der udkommet: Fotolitografier af 21 jyske Maaleborde; 1 Plan over Lejren ved Eremitagen; de to nordligste Blade af Kjøbenhavns Omegn i Maalestokken 1:20,000, samt Blad 1 af Generalkaartet over Jylland i 1:160,000. I Løbet af 1879 venter man at faa de manglende fotolitografiske

Kaart af den sydlige Del af Jylland i 1:20,000 mod Øst indtil i Højde med Linjen Viborg-Randers, mod Vest indtil i Højde med Linjen Viborg-Holstebro færdige.

Svopmaalingen har opmaalt Løbene omkring Kjøbenhavn samt Flinterenden, for saa vidt dette Løb hører til dansk Side.

Undersøiske Vulkaner og Flodbølger ved Avstralørerne. I de sidste Aar har der vist sig en stærk vulkansk Virksomhed ved flere af Avstralørerne, og vi meddele derfor et Uddrag af Iagttagelserne derover, i det vi tillige bede Læserne mindes, at der i Februar 1877 er opkommet et nyt undersøisk Krater ved Havaji mellem *Sandwichsøerne* (se nærv. Tidsskr., 1ste Bind, 1877, S. 137).

Den 1ste Decbr. 1877 iagttog saaledes Kapt. Helander ved *Ny-Zeeland* et undersøisk vulkansk Udbrud; Havet skummede stærkt og sendte en svær Sø ind imod Skibet. —